

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2004.gada 17.septembra
rīkojumu Nr. 537

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0276

Profesija

Vecmāte

Kvalifikācijas līmenis

4

Nodarbinātības apraksts Vecmāte strādā dažāda profila veselības aprūpes iestādēs un organizācijās, vai kā pašnodarbināta persona, rūpējoties par sievietes, viņas ģimenes un sabiedrības seksuālo un reproduktīvo veselību; veicot pirmsgrūtniecības, grūtnieces, dzemdētājas, nedēļnieces un jaundzimušā aprūpi, vadot un atbildot par fizioloģiskas grūtniecības, dzemdību un pēcdzemdību periodu, piedaloties ārstniecībā, organizējot un vadot dzemdībpalīdzību, izglītojot pacientus, aprūpes komandas locekļus un sabiedrību, kā arī veicinot savas profesijas un dzemdībpalīdzības darba attīstību. Šīs darbības patstāvīgi veic sertificēta vecmāte. Vecmāte sistemātiski pilnveido savas zināšanas un prasmes.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Nodrošina fizioloģiskas grūtniecības vadīšanu un aprūpi	<p>1.1. Konstatē grūtniecību un nosaka tās aptuveno laiku nedēļās;</p> <p>1.2. Ievāc ģimenes, sociālo, dzīves, seksuālās un reproduktīvās veselības anamnēzi, ieskaitot iepriekšējās grūtniecības, dzemdības, pēcdzemdību periodus;</p> <p>1.3. Veic grūtnieces ārējo izmeklēšanu – inspekciju, palpāciju, perkusiju, auskultāciju, pulsa, arteriālā asinsspiediena, t^o noteikšanu,</p> <p>1.4. Veic grūtnieces specifisko izmeklēšanu:</p> <p>1.4.1. izdara vaginālo izmeklēšanu,</p> <p>1.4.2. nosaka iegurņa tipu,</p> <p>1.4.3. nosaka dzemdes augstumu, augļa guļu, pozīciju,</p> <p>1.4.4. izklausā un novērtē augļa sirdstoņus.</p> <p>1.5. Nodrošina precīzu un savlaicīgu laboratorisko izmeklējumu veikšanu (materiāla paņemšana un sagatavošana izmeklēšanai, izmeklējumu veikšana patstāvīgi ar ekpress metodēm vai nosūtīšana uz laboratoriju):</p> <p>1.5.1. asins paraugi – venozās, kapilārās;</p> <p>1.5.2. urīna paraugi,</p> <p>1.5.3. iztriepe no dzemdes kakla – maksts flora, onkocitoloģija;</p> <p>1.5.4. urīna savākšana bakterioloģiskai izmeklēšanai (kateterizējot);</p> <p>1.5.5. ekpress diagnostikas metodes – hemoglobīns asinīs, olbaltums urīnā, cukurs asinīs un urīnā, acetons urīnā,</p> <p>1.6. Analizē grūtnieces izmeklēšanas datus:</p> <p>1.6.1. aprēķina iespējamo dzemdību laiku,</p> <p>1.6.2. sastāda fizioloģiskas grūtniecības vadīšanas un aprūpes plānu,</p> <p>1.6.3. identificē iespējamus riskus, to varbūtības pakāpi konkrētai grūtniecei,</p> <p>1.6.4. identificē grūtniecības komplikācijas,</p> <p>1.6.5. saskaņo ar ārstu komplikētas grūtniecības vadīšanu un sastāda aprūpes plānu,</p> <p>1.7. Sagatavo grūtnieci specifiskajām diagnostiskajām procedūrām (ultrasonogrāfija, amniocentēze, amnioskopija, biofizikālais profils) un informē viņu par procedūras mērķi, gaitu, iespējamajiem rezultātiem, riskiem,</p> <p>1.8. Veic regulāru grūtnieces fiziskā, psiholoģiskā, emocionālā stāvokļa izmeklēšanu, grūtniecības gaitas novērtēšanu, grūtniecības vadīšanas un aprūpes plāna koriģēšanu,</p> <p>1.9. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina grūtnieces pamatvajadzību apmierināšanu:</p> <p>1.9.1. vajadzību pēc skābekļa un adekvātas audu perfūzijas,</p> <p>1.9.2. vajadzību pēc šķidruma uzņemšanas,</p> <p>1.9.3. vajadzību pēc urīna izvadīšanas,</p> <p>1.9.4. vajadzību pēc barības uzņemšanas,</p> <p>1.9.5. vajadzību pēc zarnu satura izvadīšanas,</p> <p>1.9.6. vajadzību pēc izvadīšanas procesiem caur ādu,</p> <p>1.9.7. normāla ķermeņa temperatūras uzturēšana,</p> <p>1.9.8. vajadzību pēc ādas un audu integritātes (veseluma),</p> <p>1.9.9. vajadzību pēc atpūtas, miega, aktivitātēm,</p> <p>1.9.10. vajadzību pēc drošības un aizsardzības,</p> <p>1.9.11. vajadzību pēc sapratnes, garīga atbalsta, pašvērtības,</p> <p>1.9.12. vajadzību pēc psihosociāla atbalsta un psihosociālas neatkarības,</p> <p>1.9.13. vajadzību pēc sāpju novēršanas.</p>

	<p>1.10. Veic grūtnieces darba apstākļu, to ietekmes uz grūtniecību analīzi, rekomendē nepieciešamās izmaiņas.</p> <p>1.11. Veic infekciju ierobežošanas un novērošanas pasākumus aprūpes darbā.</p> <p>1.12. Sniedz psiholoģisku atbalstu, veicina grūtnieces līdzestību, informē viņu un viņas ģimenes locekļus par:</p> <p>1.12.1. grūtniecības gaitu, tās ietekmi uz sievietes fizisko, psihisko un emocionālo pašsajūtu,</p> <p>1.12.2. uztura nozīmi grūtniecības un augļa attīstībā;</p> <p>1.12.3. kaitīgo ieradumu ietekmi uz grūtniecības un augļa attīstību;</p> <p>1.12.4. izmeklēšanas metodēm un rezultātiem,</p> <p>1.12.5. pazīmēm, kas raksturo grūtniecības pārtraukšanās draudus,</p> <p>1.12.6. pazīmēm, kas liecina par dzemdību darbības sākšanos,</p> <p>1.12.7. psihoemocionālās vides nozīmi grūtniecības attīstībā,</p> <p>1.12.8. sievietes tiesībām izvēlēties dzemdību vietu,</p> <p>1.12.9. iespējamajiem dzemdību norises veidiem, dzemdētājas pozīcijām,</p> <p>1.12.10. grūtnieces darba un aktivitāšu ietekmi uz grūtniecības procesu,</p> <p>1.12.11. valsts sociālajiem pabalstiem, kurus nosaka normatīvie akti.</p> <p>1.13. Veic grūtnieces un ģimenes gatavošanu dzemdībām un vecāku lomai:</p> <p>1.13.1. organizē un vada topošo vecāku nodarbības;</p> <p>1.13.2. izziņo baļu un raižu iemeslus;</p> <p>1.13.3. atbalsta sievieti īpašos gadījumos (piem. nepilnas ģimenes, mazgadīga grūtniece, grūtniece invalīde, nesakārtotas attiecības ģimenē u.c.) un to risinājumu meklēšanā.</p> <p>1.14. Dokumentē visas grūtniecības laikā veiktās aktivitātes.</p>
<p>2. Vada fizioloģiskas dzemdības</p>	<p>2.1. Ievāc anamnēzi, konstatē pazīmes, kas liecina par dzemdību darbības sākumu, precīzē gestācijas laiku, novērtē risku, plāno turpmāko rīcību (veicina dzemdību darbību vai grūtniecības saglabāšanu - prolongēšanu);</p> <p>2.2. Izklausa augļa sirdstoņus un novērtē tos;</p> <p>2.3. Pieraksta kardiogrammu, analizē to;</p> <p>2.4. Veic dzemdētājas ārējo izmeklēšanu atbilstoši dzemdību gaitai - inspekciju, palpāciju, auskultāciju, pulsa, arteriālā asinsspiediena, t^o noteikšanu u.c.;</p> <p>2.5. Veic dzemdētājas specifisko izmeklēšanu:</p> <p>2.5.1. izdara dzemdētājas vaginālo apskati:</p> <p>2.5.1.1. nosaka dzemdes kakla stāvokli, tā atvēruma pakāpi un novērtē dinamiku,</p> <p>2.5.1.2. nosaka augļa ūdenspūšļa stāvokli,</p> <p>2.5.1.3. precīzē augļa priekšguļošo daļu un tās atrašanās vietu;</p> <p>2.5.2. nosaka augļa guļu un pozīciju,</p> <p>2.5.3. novērtē dzemdētājas iegurni;</p> <p>2.5.4. novērtē dzemdes kontrakcijas (ilgumu, biežumu, stiprumu, efektivitāti),</p> <p>2.6. Nodrošina nepieciešamo laboratorisko izmeklējumu veikšanu – precīzu un savlaicīgu savākšanu, paņemšanu, uzglabāšanu un nosūtīšanu uz laboratoriju.</p> <p>2.7. Analizē iegūtos datus:</p> <p>2.7.1. nosaka iegurņa un augļa funkcionālu saderību,</p> <p>2.7.2. identificē iespējamus riskus, to iespējamības pakāpi konkrētai dzemdētājai,</p> <p>2.7.3. identificē iespējamās dzemdību komplikācijas konkrētai dzemdētājai dzemdību laikā,</p> <p>2.8. Veicina dzemdētājas līdzestību, informē viņu un viņas partneri par:</p> <p>2.8.1. veikto izmeklējumu rezultātiem;</p>

- 2.8.2. paredzamo dzemdību darbības attīstību;
- 2.8.3. iespējām sekmēt dzemdību darbību ar kustībām, elpošanas vingrinājumiem, dabīgiem atslābināšanās un atsāpināšanas paņēmieniem (piem. partnera atbalsts, silts ūdens, duša, ēteriskās eļļas, masāžas, mūzika, akupresūra u.c.) un dažādām pozām,
- 2.8.4. iespējamām aprūpes aktivitātēm dzemdētājas pamatvajadzību nodrošināšanai,
- 2.8.5. tiesībām izvēlēties partnera un citu personu klātbūtni dzemdībās (studenti u.c.) un pēcdzemdību periodā,
- 2.8.6. farmakoloģisko atsāpināšanas metožu nepieciešamību un to blaknēm;
- 2.9. Sastāda fizioloģisku dzemdību vadīšanas un aprūpes plānu, veicinot dzemdētājas līdzestību plāna sastādīšanā un lēmumu pieņemšanā.
- 2.10. Kopā ar ginekologu/dzemdību speciālistu sastāda komplikētu dzemdību vadīšanas un aprūpes plānu, informējot dzemdētāju un iesaistot viņu lēmumu pieņemšanā.
- 2.11. Vada un pieņem fizioloģiskas dzemdības galvas priekšguļas gadījumā:
 - 2.11.1. veic regulāru dzemdētājas un bērna vitālo funkciju izmeklēšanu un reģistrēšanu,
 - 2.11.2. novērtē un reģistrē dzemdību procesa gaitu (partogramma);
 - 2.11.3. mudina dzemdētāju ieņemt aktuālai dzemdību situācijai atbilstošas, dzemdes kakla atvēršanos veicinošas, pozas;
 - 2.11.4. pievērš uzmanību sāpju remdēšanai, noguruma pazīmēm un psiholoģiskai dzemdētājas labsajūtai dzemdību laikā;
 - 2.11.5. nozīmē un pielieto dabīgos atslābināšanās un atsāpināšanas paņēmienus;
 - 2.11.6. nepieciešamības gadījumā nozīmē un pielieto atļautās farmakoloģiskās atsāpināšanās metodes;
 - 2.11.7. mudina dzemdētāju ieņemt aktuālajam dzemdību izstumšanas periodam atbilstošu, veicinošu, fizioloģisku dzemdību pozu;
 - 2.11.8. nepieciešamības gadījumā veic episiotomiju, informējot par to dzemdētāju.
- 2.12. Pieņem daudzaugļu dzemdības galvas guļā;
- 2.13. Psiholoģiski sagatavo dzemdētāju placentas atdalīšanās procesam (mazināt bailes, aktivizēt dzemdētāju);
- 2.14. Atbilstoši situācijai vada placentas atdalīšanos, veic asiņošanas profilaksi (pielikt bērnu pie krūts);
- 2.15. Atvieglo jaundzimušā adaptācijas periodu:
 - 2.15.1. atbrīvo elpceļus;
 - 2.15.2. nodrošina siltumu;
 - 2.15.3. veicina kontaktu ar māti (un tēvu);
 - 2.15.4. nodrošina stresu mazinošu vidi (neliela gaisma, maz trokšņu, mierīgas kustības u.c.);
- 2.16. Neatliekamības gadījumā pieņem dzemdības iegurņa priekšguļas un daudzaugļu gadījumā;
- 2.17. Veic dzemdētājas aprūpi dzemdību laikā:
 - 2.17.1. nodrošina šķidruma un uztura adekvātu uzņemšanu,
 - 2.17.2. sniedz piemērotus atbalsta paņēmienus – fizioloģisku dzemdību veicinošas pozas un fizioloģiskus sāpju remdēšanas paņēmienus,
 - 2.17.3. rūpējas par urīnpūšļa un zarnu iztukšošanu,
 - 2.17.4. nodrošina vajadzību pēc atpūtas un aktivitātēm;
- 2.18. Dokumentē visas dzemdību laikā veiktās aktivitātes.

<p>3. Vada fizioloģisku pēcdzemdību periodu</p>	<p>3.1. Nosaka un novērtē nedēļnieces vitālās funkcijas;</p> <p>3.2. Veic dzemdes kakla, maksts, starpenes apskati pēc dzemdībām, nepieciešamības gadījumā lieto ginekoloģiskos spoguļus;</p> <p>3.3. Nepieciešamības gadījumā veic dzemdes kakla I un II pakāpes plīsumu, maksts plīsumu un starpenes I un II pakāpes plīsumu un episiotomijas griezienu sašūšanu;</p> <p>3.4. Izvērtē un sekmē agrīnā pēcdzemdību perioda fizioloģiskās norises;</p> <p>3.5. Aprūpē nedēļnieci pēc dzemdībām agrīnajā periodā;</p> <p>3.6. Nodrošina labvēlīgu vidi mātes un bērna pozitīvas emocionālās saites radīšanai;</p> <p>3.7. Atbalsta un veicina zīdīšanu iespējami agrīnā pēcdzemdību periodā;</p> <p>3.8. Dokumentē visas agrīnā pēcdzemdību perioda laikā veiktās aktivitātes.</p> <p>3.9. Veic nedēļnieces ārējo izmeklēšanu - inspekciju, palpāciju, auskultāciju, pulsa, arteriālā asinsspiediena, t^o, zarnu un urīnpūšļa funkciju notekšanu u.c.;</p> <p>3.10. Veic nedēļnieces specifisko izmeklēšanu:</p> <p>3.10.1. izmeklē krūts dziedzerus;</p> <p>3.10.2. nosaka dzemdes augstumu;</p> <p>3.10.3. novērtē lohijas;</p> <p>3.10.4. novērtē starpenes brūču šuvju dziļumu;</p> <p>3.10.5. novērtē simfīzes stāvokli;</p> <p>3.10.6. novērtē mazā iegurņa un apakšējo ekstremitāšu vēnu stāvokli.</p> <p>3.11. Nodrošina nepieciešamo laboratorisko izmeklējumu veikšanu.</p> <p>3.12. Veic iegūto datu analīzi:</p> <p>3.12.1. analizē nedēļniecei veikto izmeklējumu datus,</p> <p>3.12.2. identificē iespējamās riskus, to iespējamības pakāpi konkrētai nedēļniecei,</p> <p>3.12.3. identificē iespējamās pēcdzemdību komplikācijas konkrētai nedēļniecei,</p> <p>3.13. Sastāda fizioloģisku pēcdzemdību perioda vadīšanas un aprūpes plānu, veicinot nedēļnieces līdzestību plāna sastādīšanā un lēmumu pieņemšanā.</p> <p>3.14. Atbalsta un veicina zīdīšanu, informē vecākus par tās fizioloģiju un pareizu tehniku, sniedz atbalstu, padomu un palīdzību iespējamo problēmu un komplikāciju gadījumos;</p> <p>3.15. Izvērtē un sekmē vēlīnā pēcdzemdību perioda fizioloģiskās norises;</p> <p>3.16. Veic aprūpes darbības, kas nodrošina nedēļnieces pamatvajadzību apmierināšanu:</p> <p>3.16.1. vajadzību pēc skābekļa un adekvātas audu perfūzijas,</p> <p>3.16.2. vajadzību pēc šķidruma uzņemšanas,</p> <p>3.16.3. vajadzību pēc urīna izvadīšanas,</p> <p>3.16.4. vajadzību pēc barības uzņemšanas,</p> <p>3.16.5. vajadzību pēc zarnu satura izvadīšanas,</p> <p>3.16.6. vajadzību pēc izvadīšanas procesiem caur ādu</p> <p>3.16.7. normālas ķermeņa temperatūras uzturēšanu.</p> <p>3.16.8. vajadzību pēc ādas un audu integritātes (veseluma).</p> <p>3.16.9. vajadzību pēc atpūtas, miega, aktivitātēm (īpaši iegurņa pamatnes muskulatūrai);</p> <p>3.16.10. vajadzību pēc drošības un aizsardzības.</p> <p>3.16.11. vajadzību pēc sapratnes, garīga atbalsta, pašvērtības.</p> <p>3.16.12. vajadzību pēc psihosociāla atbalsta un psihosociālas neatkarības.</p> <p>3.16.13. vajadzību pēc sāpju novēršanas</p> <p>3.17. Izglīto sievieti, viņas partneri par pēcdzemdību perioda fizioloģiskajām norisēm, higiēnas īpatnībām, iespējamām seksuālajām aktivitātēm, piemērotiem kontracepcijas pasākumiem u.c.</p>
---	---

	3.18. Dokumentē vēlinā pēcdzemdību perioda norisi un veiktās aktivitātes.
4. Veic jaundzimušo aprūpi.	<p>4.1. Novērtē jaundzimušā funkcionālo stāvokli pēc Apgares skalas.</p> <p>4.2. Novērtē grūtniecības riska faktoru ietekmi uz jaundzimušo.</p> <p>4.3. Novērtē jaundzimušā vispārējo stāvokli pirmajās stundās pēc dzimšanas.</p> <p>4.4. Analizē izmeklēšanas datus:</p> <p>4.4.1. Nosaka jaundzimušā gestācijas laiku un jaundzimušā atbilstību gestācijas laikam.</p> <p>4.4.2. Nosaka dzemdību komplikāciju un operatīvo dzemdību ietekmi uz jaundzimušo un jaundzimušā adaptācijas īpatnības.</p> <p>4.4.3. Diferencē jaundzimušā fizioloģiskos robežstāvokļus no patoloģiskām izmaiņām:</p> <p>4.4.3.1. jaundzimušā dzemdību traumas.</p> <p>4.4.3.2. jaundzimušā iedzimtās anomālijas.</p> <p>4.4.3.3. jaundzimušā ģenētiskās patoloģijas.</p> <p>4.4.3.4. jaundzimušā intrauterīnās specifiskās un nespecifiskās infekcijas.</p> <p>4.4.4. Nosaka jaundzimušā atbilstību vakcinācijas priekšnoteikumiem, veic vakcināciju;</p> <p>4.5. Veic jaundzimušā pirmo aprūpi.</p> <p>4.6. Aprūpē bērnu jaundzimušā un agrīnajā zīdaiņa periodā.</p> <p>4.7. Palīdz uzsākt zīdīšanu, informē vecākus par tās fizioloģiju un pareizu tehniku, sniedz atbalstu, padomu un palīdzību iespējamo problēmu un komplikāciju gadījumos visā zīdīšanas periodā.</p> <p>4.8. Veic jaundzimušā primāro reanimāciju nepieciešamības gadījumā.</p> <p>4.9. Veic jaundzimušo profilakses pasākumus – potes un skrīningtesti.</p> <p>4.10. Sniedz psihoemocionālu atbalstu vecākiem un ģimenei nepieciešamības gadījumā.</p> <p>4.11. Informē vecākus par tiesībām un pienākumiem lēmumu pieņemšanā attiecībā uz bērna vakcināciju.</p> <p>4.12. Dokumentē jaundzimušā perioda norisi un veiktās aktivitātes.</p>
5. Konsultē ģimeni ģimenes plānošanas un kontracepcijas jautājumos	<p>5.1. Lieto sievietes reproduktīvās sistēmas izmeklēšanas metodes,</p> <p>5.2. Informē par vīrieša reproduktīvās sistēmas izmeklēšanas metodēm,</p> <p>5.3. Analizē sievietes un vīrieša reproduktīvās sistēmas izmeklēšanas datus,</p> <p>5.4. Analizē vides faktoru (ekoloģisko, psihosociālo, kultūrvēsturisko, reliģisko u.c.) ietekmi uz sievietes un vīrieša reproduktīvo veselību,</p> <p>5.5. Nosaka sievietes reproduktīvās sistēmas anatomiskās un fizioloģiskās (ieskaitot ovariāli menstruālo ciklu) īpatnības un patoloģiskās izmaiņas.</p> <p>5.6. Orientējas ģimenes plānošanas metožu un kontraceptīvo līdzekļu klāstā, skaidro to lietošanas indikācijas un kontrindikācijas, lietošanas īpatnības, priekšrocības, trūkumus un efektivitāti.</p> <p>5.7. Organizē konsultatīvo darbu un sniedz individuālās konsultācijas ģimenes plānošanas jautājumos.</p> <p>5.8. Risina aktuālos ģimenes plānošanas jautājumus grūtniecības periodā (sterilizācijas iespēja ķeizargrieziena laikā).</p>
6. Veicina sievietes seksuālo un reproduktīvo veselību.	<p>6.1. Pārzin tiešos un netiešos māšu un jaundzimušo saslimšanas un miršanas iemeslus valstī un konkrētā novadā;</p> <p>6.2. Plāno un rīko sabiedriskus seksuālo un reproduktīvo veselību veicinošus pasākumus:</p> <p>6.2.1. Novērtē sabiedrības veselības vajadzības;</p> <p>6.2.2. Nosaka darbības prioritātes;</p> <p>6.2.3. Plāno un veic pasākumus, lai apmierinātu tās cilvēku veselības vajadzības, kas kļuvušas aktuālas konkrētā vidē un kuras var ietekmēt vecmātes sniegtā palīdzība;</p>

	<p>6.2.4. Izvērtē veiktās darbības;</p> <p>6.3. Informē par seksuālo veselību ietekmējošajiem faktoriem:</p> <p>6.3.1. Fiziskā veselība (uzturs, fiziskā aktivitāte un atpūta, smēķēšana, alkohola lietošana, medikamentu lietošana, u.c.)</p> <p>6.3.2. Sociālā, emocionālā un psiholoģiskā veselība (ģimene, paplašinātā ģimene, laulības institūcija, socializācija, sabiedriskās attiecības, kultūras ietekme u.t.t)</p> <p>6.3.3. Seksualitāte, tās veidošanos ietekmējošie faktori - kultūras noteiktās sievietes un vīrieša lomas, seksuālā audzināšana no dzimšanas brīža,</p> <p>6.3.4. Veselīgs sekss,</p> <p>6.3.5. Kontacepcijas jautājumi, ģimenes plānošanas metodes,</p> <p>6.3.6. Veselīga grūtniecība, dzemdības, pēcdzemdību periods;</p> <p>6.3.7. Seksuāli transmisīvās slimības,</p> <p>6.4. Veic sabiedrības veselības veicināšanas pasākumus ikdienas praksē;</p> <p>6.5. Veic pārrunas par STS un ādas lipīgajām slimībām, to profilaksi un pretepidēmiskajiem pasākumiem;</p> <p>6.6. Apmāca sievieti veikt pašizmeklēšanas un pašnovērtēšanas pasākumus (krūšu dziedzeru pašizmeklēšana, menstruālā cikla novērtēšana);</p> <p>6.7. Organizē un veic sievietes seksuālās un reproduktīvās veselības novērtēšanas pasākumus, motivē sievietes piedalīties tajos:</p> <p>6.7.1. Krūšu dziedzeru izmeklēšana, mammogrāfija;</p> <p>6.7.2. Dzemdes kakla un dzemdes izmeklēšana;</p> <p>6.7.3. Iztriepe no dzemdes kakla (STS, maksts mikroflora, onkocitoloģija)</p> <p>6.8. Sadarbojas ar citiem veselības veicināšanas pasākumu organizētājiem;</p> <p>6.9. Izvērtē un dokumentē pacientu kompetences un rīcības dinamiku veselību veicinošajos un uzturošajos jautājumos.</p>
<p>7. Nodrošina sievietes un jaundzimušā veselības stāvokļa izvērtēšanu, veselības traucējumu diagnosticēšanu, nepieciešamās ārstēšanas nozīmēšanu un veikšanu veselības stāvokļa stabilizēšanai</p>	<p>7.1. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas grūtniecības laikā, ārsta vadībā nodrošina un veic nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p> <p>7.2. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas dzemdībās, ārsta vadībā nodrošina un veic nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p> <p>7.3. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas pēcdzemdību periodā, ārsta vadībā nodrošina un veic nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p> <p>7.4. Veic operatīvo dzemdību palīdzību dzemdētājai:</p> <p>7.4.1. episiotomijas, perineotomijas sašūšana;</p> <p>7.4.2. dzemdes kakla I, II pakāpes plīsuma, vagīnas, starpenes I, II pakāpes plīsumu sašūšana;</p> <p>7.5. Nodrošina ārsta vadībā operatīvo dzemdību palīdzību dzemdētājai:</p> <p>7.5.1. vakumekstrakcija;</p> <p>7.5.2. stangu dzemdības;</p> <p>7.5.3. ķeizargrieziena operācija;</p> <p>7.5.4. augļa sadalīšanas operācijas;</p> <p>7.6. Asistē ārstam veicot operatīvo dzemdību palīdzību;</p> <p>7.7. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas jaundzimušajam, ārsta vadībā nodrošina nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p> <p>7.8. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas ginekoloģisku traucējumu gadījumā, ārsta vadībā nodrošina nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p> <p>7.9. Veic pacientes aprūpi pēc ginekoloģiskas operācijas vai manipulācijas, nodrošinot viņas pamatvajadzības;</p> <p>7.10. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas seksuāli transmisīvo slimību radīto traucējumu gadījumā, ārsta vadībā nodrošina nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p>

	<p>7.11. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas ekstragenitālo slimību radīto traucējumu gadījumā, ārsta vadībā nodrošina nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu,</p> <p>7.12. Savlaicīgi identificē iespējamās komplikācijas organisma šķidruma un elektrolītu maiņas traucējumu gadījumā, ārsta vadībā nodrošina nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu;</p> <p>7.13. Sniedz psihoemocionālo atbalstu sievietei, viņas ģimenei radušos komplikāciju gadījumā;</p> <p>7.14. Dokumentē vecmātes veiktās diagnostiskās, konsultatīvās, ārstnieciskās, profilaktiskās darbības.</p>
8. Nodrošina precīzu un drošu medikamentu saņemšanu	<p>8.1. Sagatavo konkrēto pacientam nozīmēto medikamentu, izvērtē riska grupas saistībā ar konkrēto medikamentu (alerģija, jutīgās orgānu sistēmas, kontrindikācijas u.t.t.).</p> <p>8.2. Informē pacienti par konkrētā medikamenta farmakoloģisko iedarbību, tā lietošanas nosacījumiem, mijiedarbību ar citiem medikamentiem, uzturu, baudvielām, iespējamām blaknēm, pasākumiem nevēlamo efektu samazināšanai,</p> <p>8.3. Iegūst pacienta vai viņa aizbildņa piekrišanu medikamenta saņemšanai, informējot par pacienta atbildību;</p> <p>8.4. Nodrošina nozīmētā medikamenta ievadīšanu enterāli (iekšķīgi vai taisnajā zarnā).</p> <p>8.5. Veic nozīmētā medikamenta ievadīšanu parenterāli (muskulī; ādā; zemādā; intratraheāli, urīnpūslī).</p> <p>8.6. Nodrošina intravenozo pieeju ar adatu un perifēro venozo katetru un veic medikamenta ievadīšanu intravenozi, izmantojot nepieciešamo aprīkojumu.</p> <p>8.7. Veic nozīmētā medikamenta ievadīšanu acs konjunktīvās maisā, ausīs, degunā, makstī, dzemdes kaklā, transdermāli (caur ādu).</p> <p>8.8. Novērtē pacienta agrīno un vēlīno reakciju pēc medikamenta ievadīšanas.</p> <p>8.9. Veic medikamentu aprītes dokumentēšanu (pasūtīšana, uzskaitē, uzglabāšana, nozīmēšana, izlietošana, norakstīšana).</p>
9. Nodrošina nozīmēto diagnostisko un ārstniecisko procedūru veikšanu	<p>9.1. Sagatavo pacienti ginekoloģiskām izmeklēšanām;</p> <p>9.2. Kompetences robežās analizē ginekoloģiskās izmeklēšanas datus;</p> <p>9.3. Sagatavo pacienti konkrētas akūtas vai plāna ginekoloģiskās manipulācijas vai operācijas veikšanai;</p> <p>9.4. Sagatavo nepieciešamos instrumentus un materiālu konkrētas akūtas vai plāna ginekoloģiskās manipulācijas vai operācijas veikšanai;</p> <p>9.5. Apkopo ginekoloģiskos instrumentus un materiālu pēc lietošanas, sagatavo to sterilizācijai, sterilizē, sagatavo uzglabāšanai;</p> <p>9.6. Sagatavo vidi, personālu un aprīkojumu ginekoloģiskām procedūrām un operācijām.</p> <p>9.7. Palīdz vai asistē ārstam ginekoloģisku procedūru un operācijas izpildes laikā.</p> <p>9.8. Veic brūču aprūpi - brūces apkopšana, skalošana, tamponēšana, pārsēju uzlikšana u.c.</p> <p>9.9. Veic pacientes aprūpi pēc ginekoloģiskas operācijas vai manipulācijas;</p> <p>9.10. Veic pacientes apskati seksuāli transmisīvo un ādas slimību noteikšanai;</p> <p>9.11. Paņem, uzglabā, sagatavo transportēšanai un nosūta izmeklēšanai materiālu seroloģiskiem izmeklējumiem;</p> <p>9.12. Paņem, uzglabā, sagatavo transportēšanai un nosūta uz laboratoriju materiālu izmeklējumiem (gonoreju, urogenitālo hlamīdiju infekciju, ureaplazmozi, mikoplazmozi, kā arī maksts mikrofloras un herpes genitalis noteikšanai u.c.);</p>

	<p>9.13. Paņem uzsējumu uz gonoreju, ureoplazmozi, mikoplazmozi, trihomonozi u.c.;</p> <p>9.14. Paņem bakterioskopisko un bakterioloģisko materiālu meitenēm;</p> <p>9.15. Kompetences robežās analizē pacientes apskates un laboratoriskās izmeklēšanas datus;</p> <p>9.16. Nosaka pacientes vitālos un antropometriskos rādītājus.</p> <p>9.17. Veic asins paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošina to sagatavošanu transportēšanai un organizē atbilstošu transportēšanu.</p> <p>9.18. Veic urīna, feču, krēpu paraugu savākšanu laboratorisko izmeklējumu veikšanai, nodrošina to sagatavošanu transportēšanai un organizē atbilstošu transportēšanu.</p> <p>9.19. Veic pacientes sagatavošanu diagnostiskajām un ārstnieciskām procedūrām un izmeklēšanām.</p> <p>9.20. Veic pacienšu izglītošanu par dažādu izmeklējamo materiālu pareizu savākšanu.</p> <p>9.21. Veic procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu (zondēšana, klizmošana, zarnu stomas aprūpe, pacienta barošana caur zondi u.c.).</p> <p>9.22. Veic procedūras, kas saistītas uroģenitālo sistēmu (katetrizācijas, skalošanas, urostomas kopšana u.c.).</p> <p>9.23. Veic acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu.</p> <p>9.24. Veic procedūras, kas iedarbojas uz asinsriti (kompreses, termofori, plāksteri, u.c.).</p> <p>9.25. Veic skābekļa terapiju.</p> <p>9.26. Veic šķidruma līdzsvara mērījumus (pacientu svēršana, uzņemtā, izdalītā šķidruma mērīšana u.c.).</p> <p>9.27. Diferencē iespējamās komplikācijas organisma šķidruma un elektrolītu maiņas traucējumu gadījumā, nodrošina nepieciešamo ārstēšanu, lai tās novērstu;</p> <p>9.28. Veic saderināto asiņu pārļiešanas procedūru.</p> <p>9.29. Veic pacienta traheostomas kopšanu (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā).</p> <p>9.30. Piedalās rehabilitācijas pasākumu veikšanā pacientes veselības atjaunošanai vai stabilizēšanai.</p> <p>9.31. Veic pacientu izglītošanu dažādu veselību uzturošo procedūru veikšanā – glikozes līmeņa uzraudzība un insulīna pašinjekcijas, stoma kopšana u.c.</p> <p>9.32. Veic nozīmēto un izpildīto aprūpes pasākumu dokumentēšanu, saistībā ar diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.</p>
<p>10. Nodrošina neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu</p>	<p>10.1. Veic kardiopulmonālo reanimāciju pieaugušajiem vai bērniem kritiskā situācijā.</p> <p>10.2. Veic elpošanas nodrošināšanu (ABC etapā, Heimliha paņēmiena lietošana, elpināšana ar palīgaprīkojumu).</p> <p>10.3. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem akūtu sirdsdarbības traucējumu gadījumā;</p> <p>10.4. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem ar akūtu elpas trūkumu;</p> <p>10.5. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem ar akūtām sāpēm vēderā;</p> <p>10.6. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem komas gadījumā;</p> <p>10.7. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem šoka gadījumā (hipovolēmiskais šoks, anafilaktiskais šoks);</p>

	<p>10.8. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību jaundzimušajiem un zīdaiņiem kritiskās situācijās (krampji, elpas trūkums, hipovolēmijas gadījumā, saindēšanās u.c.).</p> <p>10.9. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību un veic sievietes aprūpi akūtu ginekoloģisku stāvokļu gadījumā;</p> <p>10.10. Iesaistās cietušo primārajā apskatē un šķirošanā katastrofu gadījumā (vitālo funkciju novērtēšana, atjaunošana un uzturēšana, papildus ievainojumu novēršana, sagatavošana transportēšanai uz slimnīcu).</p> <p>10.11. Lieto individuālās aizsardzības līdzekļus toksikoloģisku, radioloģisku katastrofu gadījumā.</p> <p>10.12. Sniedz neatliekamo medicīnisko palīdzību grūtniecības un dzemdību laikā sievietei un bērnam (preeklampsija, eklampsija, asiņošana, jaundzimušā asfiksija, u.c.).</p> <p>10.13. Ievēro normatīvos aktus, kuri nosaka vecmātes darbību katastrofu un neatliekamo situāciju gadījumā.</p> <p>10.14. Dokumentē iegūtos datus, sniegto palīdzību un pacienta stāvokļa dinamiku neatliekamajās situācijās.</p>
<p>11. Organizē un vada dzemdībpalīdzības un aprūpes darbu</p>	<p>11.1. Iekārto vecmātes darba vietu, izvēloties darba vietai telpu aprīkojumu, iekārtas, aparatūru, instrumentus, iekārto to un sagatavo dokumentu paketi darba vietas sertifikācijai atbilstoši normatīvajiem aktiem;</p> <p>11.2. Plāno, organizē dzemdību palīdzības un seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšanas komandas darbu un piedalās tajā.</p> <p>11.3. Atbilstoši normatīvajām prasībām, organizē medicīnisko instrumentu apstrādi, dezinfekciju, sterilizāciju, uzglabāšanu;</p> <p>11.4. Nodrošina higiēnas procedūru izpildi, iesaistot personālu (vecmātes, māsas, māsas palīgi, u.c.) un citus ģimenes / sabiedrības locekļus:</p> <p>11.4.1. Nodrošina pacientes mazgāšanas procedūras.</p> <p>11.4.2. Nodrošina gultas klāšanas, gultas un ķermeņa veļas maiņas procedūras.</p> <p>11.4.3. Nodrošina mutes dobuma kopšanas procedūras un zobu protēžu kopšanu.</p> <p>11.4.4. Nodrošina pacientes apmatojuma higiēnisko aprūpi.</p> <p>11.4.5. Nodrošina pacientes starpenes higiēnisko aprūpi.</p> <p>11.4.6. Nodrošina pacientes pēdu un nagu kopšanu.</p> <p>11.4.7. Nodrošina pacientes mutes, acu, ausu, deguna kopšanas procedūras.</p> <p>11.4.8. Veic pacientes izgulējumu profilaksi.</p> <p>11.4.9. Nodrošina specifiskās higiēniskās procedūras pacientei ar kašķi.</p> <p>11.4.10. Veic specifiskās higiēniskās procedūras pacientei ar pedikulozi.</p> <p>11.4.11. Nodrošina pacientes izdalījumu savākšanu.</p> <p>11.4.12. Dokumentē higiēnas procedūru pacientei vai videi izpildi.</p> <p>11.5. Nodrošina drošu darba vidi:</p> <p>11.5.1. Veic pasākumus, lai nodrošinātu drošu pacientes, aparatūras, konteineru celšanu un pārvietošanu (izglītošana, palīgierīču nodrošināšana).</p> <p>11.5.2. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar toksiskām ķīmiskām vielām.</p> <p>11.5.3. Veic pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar mikrobioloģiskajiem riska faktoriem.</p> <p>11.5.4. Nodrošina dezinsekcijas un deratizācijas pasākumus.</p> <p>11.5.5. Veic izolācijas nodrošināšanas pasākumus dažādu infekciju gadījumā.</p> <p>11.5.6. Veic pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu stresogēno faktoru iedarbību uz vecmāti un citiem aprūpes komandas dalībniekiem.</p> <p>11.5.7. Veic pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu drošības apdraudējumu saistībā ar darbu pacientes dzīves vietā.</p>

	<p>11.6. Nodrošina pacientes aprūpi atbilstoši viņas vajadzībām, saskaņojot to ar komandas iespējām.</p> <p>11.7. Apzin un plāno dzemdību palīdzības darbam un seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšanas darbam nepieciešamos resursus.</p> <p>11.8. Uztic aprūpes darba uzdevumus citiem aprūpes komandas dalībniekiem un sniedz atbalstu viņiem šā darba veikšanai.</p> <p>11.9. Respektē kultūras, ētikas un profesionālās ētikas principus aprūpes darba vadīšanā.</p>
12. Izglīto sievieti, viņas ģimenes locekļus un sabiedrību par dzemdībpalīdzības un veselības uzturēšanas, veicināšanas, saglabāšanas jautājumiem	<p>12.1. Novērtē sievietes un viņas ģimenes zināšanas un iemaņas par dzemdībpalīdzības un veselības uzturēšanas, veicināšanas, saglabāšanas jautājumiem.</p> <p>12.2. Novērtē sievietes uztveres spējas saistībā ar viņas veselības stāvokli.</p> <p>12.3. Sagatavo pacientei atbilstošu izglītojošu informāciju dzemdībpalīdzības un veselības veicināšanas jautājumos.</p> <p>12.4. Veic pacientes un viņas ģimenes izglītošanu dzemdībpalīdzības un veselības veicināšanas jomā, pielietojot pacienta uztveres spējai atbilstošas mācību metodes.</p> <p>12.5. Novērtē savus izglītojošos pasākumus, analizējot pacientes zināšanu un iemaņu pilnveidošanos par dzemdībpalīdzību, veselības saglabāšanu un atjaunošanu izglītojošo aktivitāšu rezultātā.</p> <p>12.6. Plāno, realizē un novērtē izglītojošus pasākumus seksuālās un reproduktīvās veselības uzlabošanai.</p> <p>12.7. Dokumentē izglītošanas darbu.</p>
13. Veicina savas profesijas un dzemdībpalīdzības darba attīstību	<p>13.1. Veic profesionālo darbību savas kompetences robežās.</p> <p>13.2. Ievēro savā darbībā profesionālās ētikas principus, apzinoties personīgo līdztatbildību par dzemdībpalīdzības kvalitāti.</p> <p>13.3. Nodrošina pacientes tiesību ievērošanu dzemdību palīdzības darbā.</p> <p>13.4. Ievēro vecmātes darbību reglamentējošos normatīvos aktus un praktizē saskaņā ar tiem.</p> <p>13.5. Spēj profesionāli pamatot veikto dzemdību palīdzību.</p> <p>13.6. Apkopo un analizē dzemdību palīdzību raksturojošos skaitliskos datus, izmantojot informācijas tehnoloģijas.</p> <p>13.7. Iepazīst, kritiski novērtē un praksē pielieto zinātnes pētījumu rezultātus un atziņas.</p> <p>13.8. Piedalās veselības politikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesos dažādos līmeņos.</p> <p>13.9. Organizē un veic kvalitāti nodrošinošos pasākumus dzemdību palīdzībā un reproduktīvās veselības veicināšanā.</p> <p>13.10. Veicina un pielieto pozitīvas saskarsmes iemaņas aprūpes komandas darbā.</p> <p>13.11. Uztur savu profesionālo kompetenci to pierādāmi pilnveidojot.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- **fizikālie** – smagumu (pacienšu) celšana un pārvietošana; radioaktīvais starojums – Rtg, radioaktīvie izotopi;
- **bioloģiskie** – mikrobioloģiskie riska faktori – inficēti pacienšu izdalījumi, asinis (HIV), hospitālā infekcija; bioloģiski aktīvas vielas, alergēni;
- **ķīmiskie** – darbs ar toksiskām ķīmiskām vielām – dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji, anestēzijas gāzu pārpalikums, medikamenti, citostātiskie līdzekļi u.c.
- **sociālie** - darbs pacientu dzīves vietās;

- **organizatoriskie** – intelektuālā slodze lēmumu pieņemšanas procesā; komandas darbs, maiņu darbs, nakts darbs, pastāvīga spriedze darbā ar pacientu un viņa ģimeni; mentālo pacientu agresivitāte; darbs nelabvēlīgā un dažkārt agresīvā sociālā vidē.

Īpašas prasības atsevišķu uzdevumu veikšanai

Profesiju reglamentē likums “Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu” un MK noteikumi Nr.68 (2002.g. 19.II) “Izglītības programmu minimālās prasības zobārsta, farmaceita, māsas un vecmātes profesionālās kvalifikācijas iegūšanai”

Vecmātei nepieciešama:

- augsta atbildības izjūta,
- fiziskā un psiholoģiskā gatavība strādāt paaugstinātas fiziskās un psiholoģiskās slodzes apstākļos.

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Darboties saskaņā ar juridiskiem un ētiskiem pamatprincipiem • Noteikt prioritātes savā darbā • Veicināt un pielietot pozitīvas saskarsmes iemaņas aprūpes darbā • Sadarboties ar sievietēm, ģimenēm • Sadarboties ar citiem veselības un sociālās aprūpes profesionāļiem un institūcijām • Radīt, uzturēt drošu veselības aprūpes un dzemdībpalīdzības darba vidi • Ievērot darba higiēnas un drošības 	<ul style="list-style-type: none"> • Ievākt pacientes anamnēzi -ģimenes, sociālo, dzīves, seksuālās un reproduktīvās veselības, ieskaitot iepriekšējās grūtniecības, dzemdības, pēcdzemdību periodus; esošās grūtniecības gaita, • Noteikt pacientes (grūtnieces, dzemdētājas, nedēļnieces) vitālās funkcijas un novērtēt tās, • Veikt pacientes (sievietes ģimenes plānošanas kontekstā, grūtnieces, dzemdētājas, nedēļnieces, sievietes ar ginekoloģiskām problēmām) ārējo izmeklēšanu – inspekciju, palpāciju, perkusiju, auskultāciju, pulsa, arteriālā asinsspiediena, t^o, urīnpūšļa, zarnu funkciju noteikšanu, • Veikt grūtnieces specifisko izmeklēšanu – vaginālā izmeklēšana, iegurņa izmēri, dzemdes augstums, augļa guļa, pozīcija, augļa sirdstoņi; • Noformēt grūtnieces individuālo karti, dzemdību vēsturi, mātes pasi; • Sagatavot sievieti un viņas atbalsta personu dzemdībām; • Sagatavot sievieti ginekoloģiskajai izmeklēšanai; • Novērtēt jaundzimušā funkcionālo stāvokli pēc Apgares skalas; • Novērtēt jaundzimušā vispārējo stāvokli; • Novērtēt grūtniecības riska faktoru ietekmi uz jaundzimušo; • Paņemt materiālu laboratorisko izmeklējumu veikšanai – venozās un kapilārās asinis, urīna paraugi, iztriepe no dzemdes kakla, sagatavot materiālu nosūtīšanai uz laboratoriju un uzglabāt; • Lietot ekspress diagnostikas metodes - hemoglobīns asinīs, olbaltums urīnā, cukurs asinīs un urīnā, acetons urīnā; • Sagatavot grūtnieci specifiskajām diagnostiskajām procedūrām – ultrasonogrāfija, amniocentēze, amnioskopija u.c.; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lietot verbālās un neverbālās saskarsmes metodes • Uzņemties atbildību par profesionālo darbību • Spēt kritiski domāt un risināt problēmas • Vākt un analizēt informāciju • Strādāt ar datoru – Word, Excel programmās • Skaidri un precīzi apkopot un sniegt iegūto informāciju • Analizēt un dokumentēt datus • Līdzdarboties komandas darbā • Ievērot multidisciplināras komandas darba principus

<p>prasības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plānot savu darbību veselības aprūpes un dzemdībpalīdzības darba ietvaros • Piedalīties studentu / kolēģu profesionālajā pilnveidē • Ievērot konfidencialitāti veselības aprūpes darbā • Izmantot kultūras, ētikas un profesionālos principus veselības aprūpes darbā • Ievērot savas profesionālās lomas un kompetences robežas. • Uzturēt savu profesionālo kompetenci 	<ul style="list-style-type: none"> • Lietot grūtniecības noteikšanas metodes; • Veikt grūtnieces fiziskā, psiholoģiskā, emocionālā stāvokļa izmeklēšanu, grūtniecības gaitas novērtēšanu; • Nodrošināt pacientes respiratorās funkcijas, lietojot: <ul style="list-style-type: none"> – sekrēta attīrīšanu no augšējiem elpošanas ceļiem; – skābekļa padevi; – metodes pacienta elpošanas un atklepošanas veicināšanai; – posturālo drenāžu; – orofaringeālo elpvadu un Ambu maisu; – traheostomas kopšanu (sekrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā) • Nodrošināt pacientes asins cirkulāciju un audu perfūziju, veicot: <ul style="list-style-type: none"> – asiņošanas pazīmju kontroli; – pacienta pozicionēšanu; – pacienta pārvietošanu; – pacienta aktivitāšu režīma noteikšanu un realizēšanu; – medikamentu ievadīšanu perifērajā un centrālajā vēnā; – saderināto asiņu pārliešanas procedūru; – darbības, kas nodrošinātu pacienta vajadzību pēc šķidruma; – aukstuma un siltuma procedūras. • Nodrošināt audu integritāti, veicot: <ul style="list-style-type: none"> – ādas aprūpi; – brūču aprūpi; – izgulējumu profilakses pasākumus; – drenu aprūpes pasākumus. • Nodrošināt pacienti ar barības vielām, lietojot: <ul style="list-style-type: none"> – diētas konsultācijas grūtniecības, dzemdību, zīdīšanas laikā; – orālās ēdināšanas metodes; – nazogastrālās vai orogastrālās zondes ievadīšanu, izņemšanu, barošanu caur tām; – barošanu caur gastrostomu. • Paaugstināt pacientes neatkarību, veicinot pašaprūpi. • Nodrošināt komfortu un higiēnu: <ul style="list-style-type: none"> – mazgāšanu, vannašanu; – gultas klāšanu, gultas un ķermeņa veļas maiņu; – mutes dobuma kopšanas procedūras un zobu protēžu kopšanu; – apmatojuma higiēnisko aprūpi; – starpenes higiēnisko aprūpi; – pēdu un nagu kopšanu; – specifiskās higiēniskās procedūras kašķa 	
---	---	--

	<p>gadījumā;</p> <ul style="list-style-type: none"> – specifiskās higiēniskās procedūras pedikulozes gadījumā; – izdalījumu savākšanu; – masāžas un stresu mazinošus pasākumus; – aukstuma un siltuma procedūras; – sāpju novērtēšanu un novēršanu; – nozīmēto acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu, acs protēzes un lēcu kopšanu. • Nodrošināt pacientes izvadīšanas procesus, veicot: <ul style="list-style-type: none"> – diētas kontroli un korekcijas; – drenu un kolektoru pielietošanu; – stomu kopšanu (zarnu stoma, urostoma); – klizmu un rektālo svečīšu pielietošanu; – urīnpūšļa katetrizāciju. • Nodrošināt pacientes atpūtas un aktivitāšu līdzsvaru. • Veicināt pacientes drošību, pielietojot: <ul style="list-style-type: none"> – aizsarglīdzekļus; – izolācijas pasākumus dažādu infekciju gadījumā; – pacientes apkārtējās vides riska faktoru novērtēšanu un novēršanu; – infekciju novērošanas un ierobežošanas pasākumus aprūpes darbā; – instrumentu, aprīkojuma un materiālu sagatavošanu sterilizācijai, sterilizāciju, uzglabāšanu; – vides, aprīkojuma un personāla sagatavošanu procedūrām un operācijām; – dezinfekcijas un sterilizācijas metodes – drošas pacientes pārvietošanas metodes. • Izklaut augļa sirdstoņus un novērtēt tos; • Pierakstīt kardiogrammu un analizēt to, • Veikt dzemdētājas vaginālo apskati, lai noteiktu dzemdes kakla stāvokli, atvēruma pakāpi, novērtētu dinamiku, noteiktu augļa ūdenspūšļa stāvokli, precizētu augļa priekšgulošo daļu un tās atrašanās vietu; • Veikt dzemdētājas specifisko izmeklēšanu, lai noteiktu augļa guļu un pozīciju, novērtētu dzemdētājas iegurni, novērtētu dzemdes kontrakcijas (ilgumu, biežumu, stiprumu, efektivitāti); • Vadīt un pieņemt fizioloģiskas dzemdības galvas priekšguļas gadījumā: <ul style="list-style-type: none"> – veikt regulāru dzemdētājas un bērna vitālo funkciju izmeklēšanu un reģistrēšanu, – novērtēt un reģistrēt dzemdību procesa gaitu – aicināt dzemdētāju ieņemt aktuālai dzemdību 	
--	---	--

	<p>situācijai atbilstošas, dzemdes kakla atvēršanas veicinošas, pozas;</p> <ul style="list-style-type: none"> – pievērst uzmanību sāpju remdēšanai, noguruma pazīmēm un psiholoģiskai dzemdētājas labsajūtai dzemdību laikā; – nozīmēt un pielietot dabīgos atslābināšanās un atsāpināšanas paņēmienus; – nepieciešamības gadījumā nozīmēt un pielietot atļautās farmakoloģiskās atsāpināšanās metodes; – aicināt dzemdētāju ieņemt aktuālam dzemdību izstumšanas periodam atbilstošu, veicinošu, fizioloģisku dzemdību pozu; • Veikt episiotomiju, • Pieņemt daudzaugļu dzemdības galvas guļā; • Vadīt placentas atdalīšanos, • Veikt asiņošanas profilaksi; • Atvieglot jaundzimušā adaptācijas periodu, atbrīvojot elpceļus, saglabājot siltumu, veicinot kontaktu ar māti un tēvu, nodrošinot stresu mazinošu vidi; • Pieņemt dzemdības iegurņa priekšguļas gadījumā; • Lietot atbalsta paņēmienus dzemdību laikā; • Veikt dzemdes kakla, maksts, starpenes apskati pēc dzemdībām, nepieciešamības gadījumā lietot ginekoloģiskos spoguļus; • Veikt maksts plīsumu, starpenes 1. un 2. pakāpes plīsumu un episiotomijas griezienu, dzemdes kakla 1. un 2. pakāpes plīsumu sašūšanu; • Veikt bērna atbrīvošanu no aptinušās nabassaites, • Novērtēt asiņu zudumu dzemdībās, • Sekmēt agrīnā un vēlīnā pēcdzemdību perioda fizioloģiskās norises, • Nodrošināt labvēlīgu vidi mātes un bērna pozitīvas emocionālās saiknes radīšanai; • Atbalstīt un veicināt zīdīšanu iespējami agrīnā pēcdzemdību periodā un visu bērna zīdīšanas laiku; • Sniegt atbalstu un palīdzību iespējamo problēmu un komplikāciju gadījumā visā zīdīšanas periodā; • Aprūpēt nedēļnieci pēc dzemdībām, • Veikt nedēļnieces specifisko izmeklēšanu, novērtējot krūts dziedzerus, nosakot dzemdes augstumu, novērtējot lohijas, novērtējot starpenes brūču šuvju dzīšanu; • Novērtēt jaundzimušo, lai noteiktu iespējamās dzemdību traumas, • Novērtēt jaundzimušo, lai noteiktu iespējamās iedzimtās anomālijas, • Novērtēt jaundzimušo, lai noteiktu iespējamās ģenētiskās patoloģijas, 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Novērtēt jaundzimušo, lai noteiktu iespējamās intrauterīnās specifiskās un nespecifiskās infekcijas, • Noteikt jaundzimušā atbilstību vakcinācijas priekšnoteikumiem, • Veikt jaundzimušā pirmo tualeti, • Veikt jaundzimušā reanimāciju, • Veikt jaundzimušo profilakses pasākumus, • Veikt jaundzimušā nabas atliekas brūces kopšanu un dzišanas novērtēšanu; • Sniegt psihoemocionālu atbalstu jaundzimušā vecākiem un ģimenei, • Identificēt iespējamās grūtniecības komplikācijas, • Nodrošināt grūtniecības komplikāciju ārstēšanu; • Nodrošināt vakumekstrakciju un asistēt ārstam to veicot; • Nodrošināt stangu dzemdības un asistēt ārstam tās veicot; • Nodrošināt ķeizargriezienu operāciju un asistēt ārstam to veicot; • Nodrošināt augļa sadalīšanas operāciju un asistēt ārstam to veicot; • Veikt placentas manuālo ablāciju (placentas atdalīšana ar roku pēc Abduladzes, Kredē, Lazarēviča); • Veikt dzemdes dobuma pārbaudi ar roku; • Veikt dzemdes dobuma revīziju ar instrumentiem; • Identificēt iespējamās komplikācijas dzemdību laikā, • Nodrošināt dzemdību komplikāciju ārstēšanu; • Identificēt iespējamās pēcdzemdību komplikācijas, • Nodrošināt pēcdzemdību komplikāciju ārstēšanu; • Identificēt iespējamās komplikācijas jaundzimušajam, • Nodrošināt jaundzimušā komplikāciju ārstēšanu; • Identificēt iespējamās komplikācijas ginekoloģisku saslimšanu gadījumā, • Nodrošināt komplikāciju ginekoloģisku saslimšanu gadījumā ārstēšanu; • Identificēt iespējamās komplikācijas seksuāli transmsīvo saslimšanu gadījumā, • Nodrošināt seksuāli transmsīvo saslimšanu komplikāciju ārstēšanu; • Identificēt iespējamās ekstragenitālo saslimšanu komplikācijas, • Nodrošināt ekstragenitālo saslimšanu komplikāciju ārstēšanu; • Veikt pacientes aprūpi pēc ginekoloģiskas 	
--	--	--

	<p>operācijas vai manipulācijas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificēt iespējamās komplikācijas organisma šķidruma un elektrolītu maiņas traucējumu gadījumā, • Nodrošināt komplikāciju organisma šķidruma un elektrolītu maiņas traucējumu gadījumā ārstēšanu; • Sniegt sievietei psihoemocionālu atbalstu radušos komplikāciju gadījumā; • Nodrošināt medikamentu ievadīšanu dažāda vecuma pacientēm: <ul style="list-style-type: none"> – sagatavot pacientam nozīmēto medikamentu; – informēt pacienti par medikamenta lietošanas nosacījumiem; – veikt nozīmētā medikamenta ievadīšanu enterāli; – veikt nozīmētā medikamenta ievadīšanu parenterāli (muskulī; ādā; zemādā; vēnā; trahejā, urīnpūslī); – veikt medikamenta ievadīšanu acs konjunktīvas maisā, ausīs, degunā, makstī, transdermāli (caur ādu). • Sagatavot pacienti un nepieciešamos instrumentus un materiālu akūtas vai plāna ginekoloģiskās manipulācijas vai operācijas veikšanai; • Sagatavot vidi, personālu un aprīkojumu ginekoloģiskām procedūrām un operācijām. • Apkopot ginekoloģiskos instrumentus un materiālu pēc lietošanas, sagatavot to sterilizācijai, sterilizēt, sagatavot uzglabāšanai, uzglabāt atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai; • Asistēt ārstam ginekoloģisku procedūru un operācijas izpildes laikā. • Veikt brūču aprūpi - brūces apkopšana, skalošana, tamponēšana, pārsēju uzlikšana u.c. • Pareizi paņemt bakterioskopisko un bakterioloģisko materiālu meitenēm; • Paņemt, uzglabāt, sagatavot transportēšanai un nosūtīt uz laboratoriju materiālu izmeklējumiem uz gonoreju, urogenitālo hlamīdiju infekciju, ureaplazmozi, mikoplazmozi, kā arī maksts mikrofloras un herpes genitalis noteikšanai; • Veikt procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu (zondēšana, klizmošana, zarnu stomas aprūpe, pacienta barošana caur zondi u.c.). • Veikt procedūras, kas saistītas uroģenitālo sistēmu (katetrizācijas, skalošanas, urostomas kopšana u.c.). • Veikt acu, ausu, deguna skalošanu, kopšanu. • Veikt procedūras, kas iedarbojas uz asinsriti 	
--	--	--

	<p>(kompreses, termofori, plāksteri, u.c.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikt skābekļa terapiju. • Veikt šķidruma līdzsvara mērījumus (pacientes svēšana, uzņemtā, izdalītā šķidruma mērīšana u.c.). • Veikt pacientes traheostomas kopšanu (sekkrēta atsūkšana, pārsēja maiņa, medikamentu ievadīšana trahejā). • Veikt rehabilitācijas pasākumus pacientes veselības atjaunošanai vai stabilizēšanai. • Veikt pacienšu izglītošanu dažādu veselību uzturošo procedūru veikšanā – glikozes līmeņa uzraudzība un insulīna pašinjekcijas, stomu kopšana u.c. • Noteikt asins grupu; • Veikt saderināto asiņu pārlišanas procedūru. • Veikt nozīmēto pacientes ķirurģisko imobilizāciju. • Veikt kardiopulmonālo reanimāciju pieaugušajiem vai bērniem kritiskā situācijā. • Veikt elpošanas nodrošināšanu (ABC etapā, Heimliha paņēmienu lietošana, elpināšana ar palīgaprīkojumu). • Sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem akūtu sirdsdarbības traucējumu gadījumā; • Sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem ar akūtu elpas trūkumu; • Sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem ar akūtām sāpēm vēderā; • Sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem komas gadījumā; • Sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību pacientiem šoka gadījumā(hipovolēmiskais šoks, anafilaktiskais šoks); • Sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību jaundzimušajiem un zīdaiņiem kritiskās situācijās (krampji, elpas trūkums, hipovolēmijas gadījumā, saindēšanās u.c.). • Veikt cietušo primāro apskati un šķirošanu katastrofu gadījumā (vitālo funkciju novērtēšana, atjaunošana un uzturēšana, papildus ievainojumu novērtēšana, sagatavošana transportēšanai uz slimnīcu). • Lietot individuālās aizsardzības līdzekļus toksikoloģisku, radioloģisku katastrofu gadījumā. • Ievērot normatīvos aktus, kuri nosaka vecmātes darbību katastrofu un neatliekamo situāciju gadījumā. • Veikt pacientu izglūjumu profilaksi. • Veikt dezinfekcijas, dezinsekcijas un 	
--	---	--

	<p>deratizācijas pasākumus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikt izolācijas nodrošināšanas pasākumus dažādu infekciju gadījumā. • Veikt pasākumus, lai nodrošinātu drošu pacienšu, aparātūras, konteineru celšanu un pārvietošanu (izglītošana, palīgierīču nodrošināšana). • Veikt pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar toksiskām ķīmiskām vielām. • Veikt pasākumus, lai nodrošinātu aprūpes komandas darbinieku aizsardzību, darbā ar mikrobioloģiskajiem riska faktoriem. • Veikt pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu stresogēno faktoru iedarbību uz vecmāti un citiem aprūpes komandas dalībniekiem. • Veikt pasākumus, lai pēc iespējas samazinātu drošības apdraudējumu saistībā ar darbu pacientes dzīves vietā. • Analizēt: <ul style="list-style-type: none"> – Grūtnieces izmeklēšanas datus, lai noteiktu iespējamo dzemdību laiku, sastādītu grūtniecības vadīšanas un aprūpes plānu, identificētu iespējamās grūtniecības norises riskus un komplikācijas; – Dzemdētājas izmeklēšanas datus, lai noteiktu iegurņa un augļa funkcionālo saderību, identificētu iespējamās riskus un komplikācijas dzemdību gaitā, – Nedēļnieces izmeklēšanas datus, lai novērtētu pēcdzemdību perioda gaitu, identificētu iespējamās riskus un komplikācijas pēcdzemdību periodā, – Jaundzimušā izmeklēšanas datus, lai noteiktu jaundzimušā gestācijas laiku un jaundzimušā atbilstību gestācijas laikam, dzemdību komplikāciju un operatīvo dzemdību ietekmi uz jaundzimušo, jaundzimušā adaptācijas īpatnības, diferencētu jaundzimušā robežstāvokļus no patoloģiskām izmaiņām, – Sievietes un vīrieša reproduktīvās sistēmas izmeklēšanas datus, lai konsultētu ģimenes plānošanas jautājumos, • Izglītot sievieti un viņas ģimeni par: <ul style="list-style-type: none"> – grūtniecības gaitu, tās ietekmi uz sievietes fizisko, psihisko un emocionālo pašsajūtu, uztura nozīmi grūtniecības un augļa attīstībā, kaitīgo ieradumu ietekmi uz grūtniecības un augļa attīstību, izmeklēšanas metodēm un rezultātiem, pazīmēm, kas raksturo grūtniecības draudus, pazīmēm, kas liecina par dzemdību darbības sākšanos, iespējamajiem dzemdību veidiem, 	
--	---	--

	<p>pozīcijām, grūtnieces darba un aktivitāšu ietekmi uz grūtniecības procesu, valsts sociālajiem pabalstiem, kurus nosaka normatīvie akti.</p> <ul style="list-style-type: none"> – dzemdību laikā par paredzamo dzemdību darbības attīstību, iespējām sekmēt dzemdību darbību ar kustībām, elpošanas vingrinājumiem, dabīgiem atslābināšanās un atsāpināšanas paņēmieniem (piem. partnera atbalsts, silts ūdens, duša, ēteriskās eļļas, masāžas, mūzika, akupresūra u.c.) un dažādām pozām, iespējamām aprūpes aktivitātēm dzemdētājas pamatvajadzību nodrošināšanai, farmakoloģisko atsāpināšanas metožu nepieciešamību un to blaknēm; – pēcdzemdību periodā par zīdīšanas fizioloģiju un tās pareizu tehniku, par palīdzību iespējamo problēmu un komplikāciju gadījumos, par pēcdzemdību perioda fizioloģiskajām norisēm, higiēnas īpatnībām, iespējamām seksuālajām aktivitātēm, piemērotiem kontracepcijas pasākumiem u.c. – par seksuālo veselību ietekmējošajiem faktoriem - fiziskā veselība (uzturs, fiziskā aktivitāte un atpūta, smēķēšana, alkohola lietošana, medikamentu lietošana, u.c.); sociālā, emocionālā un psiholoģiskā veselība (ģimene, paplašinātā ģimene, laulības institūcija, socializācija, sabiedriskās attiecības, kultūras ietekme u.t.t); seksualitāte, to ietekmējošie faktori - kultūras noteiktās sievietes un vīrieša lomas, seksuālā audzināšana no dzimšanas brīža; veselīgs sekss; kontracepcijas jautājumi, ģimenes plānošanas metodes; veselīga grūtniecība, dzemdības, pēcdzemdību periods; seksuāli transmisīvās slimības. – Par sievietes pašizmeklēšanas un pašnovērtēšanas metodēm, – par konkrētā medikamenta farmakoloģisko iedarbību, tā lietošanas nosacījumiem, mijiedarbību ar uzturu, baudvielām, iespējamām blaknēm, pasākumiem nevēlamo efektu samazināšanai, – par dažādu izmeklējamo materiālu pareizu savākšanu. • Organizēt un veikt: <ul style="list-style-type: none"> – Konsultatīvo darbu un sniegt individuālas konsultācijas ģimenes plānošanas jautājumos, – Sabiedriskus seksuālo un reproduktīvo veselību veicinošus pasākumus, – Sievietes reproduktīvās un seksuālās veselības novērtēšanas pasākumus, motivēt sievietes piedalīties tajos - krūšu izmeklēšana, mammogrāfija; dzemdes kakla un dzemdes 	
--	--	--

	<p>izmeklēšana; iztriepe no dzemdes kakla (STS, maksts mikroflora, onkocitoloģija,)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentēt: <ul style="list-style-type: none"> – datus par pacientes funkcionālo stāvokli, tā izmaiņām; – datus par pacientes uzvedības izmaiņām; – datus par grūtniecību ietekmējošiem faktoriem; – visas grūtniecības laikā veiktās aktivitātes, – datus par dzemdību gaitu, dzemdētājas un augļa stāvokli un dinamiku, – visas dzemdību laikā veiktās aktivitātes; – datus par nedēļnieces stāvokli agrīnā un vēlīnā pēcdzemdību periodā – visas agrīnā un vēlīnā pēcdzemdību perioda laikā veiktās aktivitātes. – datus par jaundzimušā funkcionālo stāvokli, tā dinamiku, – visas ar jaundzimušo un viņa ģimeni veiktās aktivitātes, – pacienšu kompetences un rīcības dinamiku veselību veicinošajos un uzturošajos jautājumos. – nozīmētos un izpildītos aprūpes pasākumus, saistībā ar diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām. – iegūtos datus, sniegto palīdzību un pacienta stāvokļa dinamiku neatliekamajās situācijās. – higiēnas procedūru pacientei vai videi izpildi. 	
--	--	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Filozofijas pamati			
Saskarsme			
Psiholoģijas pamati			
Vecmātes darba juridiskā bāze			
Pedagoģijas pamati			
Socioloģijas pamati			
Sociālā palīdzība sievietei, ģimenei grūtniecības, bērnu audzināšanas laikā			
Latīņu terminoloģija			
Cilvēka anatomija, fizioloģija, patoloģiskā anatomija un fizioloģija			
Cilvēka biofizika, bioķīmiskā vide, citoloģija un ģenētika			
Sievietes reproduktīvo orgānu, iegurņa anatomija, fizioloģija, patoloģisko procesu morfoloģiskais un funkcionālais pamats			
Aprūpes pamatjēdzieni – cilvēks, veselība, vide, aprūpe – to savstarpējā saistība			
Cilvēka pamatvajadzības – fizioloģiskās, sociālās, garīgās, intelektuālās, to ietekmējošie faktori			
Cilvēka vajadzības – universālās, attīstības, veselības			

traucējumu			
Pašaprūpe, to ietekmējošie faktori			
Farmakoloģija			
Klīniskā farmakoloģija			
Mikrobioloģija			
Patoloģija			
Higiēna			
Propedētika			
Embrioloģija			
Augļa attīstība, organoģenēze, orgānu sistēmu funkcionēšana;			
Grūtnieces organisma bioloģiskā adaptācija grūtniecībai			
Grūtniecības diagnostika (varbūtējās, iespējamās, neapstrīdamās grūtniecības pazīmes)			
Faktori, kas ietekmē grūtniecības un augļa attīstības gaitu			
Fizioloģiskas grūtniecības vadīšana			
Fizioloģiska dzemdību procesa vadīšana			
Fizioloģiska pēcdzemdību procesa vadīšana			
Jaundzimušā adaptācijas periods			
Zīdīšana – fizioloģija, praktiskā norise			
Jaundzimušā anatomiski fizioloģiskās īpatnības, fizioloģiskie robežstāvokļi			
Jaundzimušā dzemdību traumas,			
Jaundzimušā iedzimtās anomālijas,			
Jaundzimušā ģenētiskās patoloģijas,			
Jaundzimušā intrauterīnās specifiskās un nespecifiskās infekcijas,			
Jaundzimušā primārās reanimācijas patfizioloģiskais pamatojums un tehnika			
Jaundzimušo profilakses pasākumi			
Jaundzimušo vakcinācija			
Ģimenes plānošanas metodes un kontracetīvie līdzekļi, to lietošanas indikācijas un kontrindikācijas, lietošanas īpatnības, priekšrocības, trūkumi un efektivitāte.			
Seksuālo veselību ietekmējošajie faktori			
Sievietes pašizmeklēšanas un pašnovērtēšanas metodes			
Iespējamo grūtniecības komplikāciju diagnostika un nepieciešamā ārstēšana:			
• ārpusdzemdes grūtniecība (ektopiskā);			
• aborts (spontāns, legāls, krimināls);			
• nenoticis aborts (missed abortion);			
• pūslīšu mola;			
• grūtnieču vemšana;			
• asiņošana grūtniecības laikā (agrīnā, vēlīnā periodā);			
• dzemdes anomālijas un patoloģijas;			
• placentas priekšguļa;			
• placentas atslāņošanās;			
• placentas nepietiekamība;			
• grūtnieču hipertenzija, preeklampsija, eklampsija;			
• HELLP sindroms;			

• augļa augšanas aizture,			
• Rēzus izosensibilizācija;			
• Grūtnieces kontakts ar iespējamām teratogēnām vielām;			
• Daudzūdeņainība, mazūdeņainība;			
• Sašaurināts iegurnis;			
• Simfīzīts;			
• augļa patoloģiskas guļas;			
• Daudzaugļu grūtniecība;			
• priekšlaicīgu dzemdību draudi;			
• Pārnesta grūtniecība;			
• Traumatisms grūtniecības laikā			
• Intrauterīna augļa nāve;			
Iespējamo dzemdību gaitas komplikāciju diagnostika un nepieciešamā ārstēšana:			
• priekšlaicīgs augļa ūdenspūšļa plīsums;			
• dzemdību indukcija;			
• primārs un sekundārs dzemdību darbības vājums;			
• diskoordinēta dzemdību darbība;			
• ieilgusi dzemdību darbība;			
• pastiprināta dzemdību darbība;			
• dzemdes kakla distocija;			
• dzemdes plīsums;			
• augļa / iegurņa nesaderība;			
• augļa distress / augļa hipoksija;			
• mekonijs augļūdeņos;			
• augļa sirds ritma patoloģija;			
• asiņošana dzemdību procesā (priekšlaicīga placentas atslāņošanās, placentas priekšguļa);			
• nabas saites priekšguļa un izkrišana;			
• augļa sīko daļu izkrišana;			
• augļa plecu distocija;			
• episiotomija, perineotomija;			
• trešās pakāpes dzemdes kakla un starpenes plīsums;			
• dzemdes atonija, hipotonija;			
• placentas neatslāņošanās;			
• placentas manuālā ablācija (placentas atdalīšana ar roku);			
• dzemdes dobuma pārbaude ar roku;			
• dzemdes dobuma revīzija ar instrumentiem;			
• paaugstināta ķermeņa temperatūra dzemdību laikā;			
Iespējamo pēcdzemdību perioda komplikāciju diagnostika un nepieciešamā ārstēšana:			
• episiotomijas, perineotomijas sašūšana;			
• dzemdes kakla I, II pakāpes plīsuma, vagīnas, starpenes I, II pakāpes plīsumu sašūšana;			
• trešās pakāpes dzemdes kakla un starpenes plīsums;			
• pēcdzemdību asiņošana;			

• placentas piestiprināšanās patoloģija;			
• akūta dzemdes inversija;			
• šoks;			
• DIK sindroms;			
• augļa ūdens embolija;			
• pēcdzemdību hematoma;			
• pēcdzemdību simfizīts;			
• pēcdzemdību perioda infekcijas;			
• pēcdzemdību tromboflebīts;			
• mastīts;			
• pēcdzemdību depresijas un psihoze;			
Vakuumekstrakcijas indikācijas un tehnika			
Stangu dzemdību indikācijas un tehnika			
Ķeizargrieziena operācijas indikācijas un tehnika			
Augļa sadalīšanas operācijas indikācijas un tehnika			
Jaundzimušā iespējamo komplikāciju diagnostika un nepieciešamā ārstēšana:			
• jaundzimušā asfiksija;			
• tahikardija, bradikardija, sirds ritma traucējumi;			
• jaundzimušā elpošanas nepietiekamība;			
• jaundzimušā patoloģiska ādas krāsa – dzelte, cianoze, sarkana, pelēki bāla;			
• jaundzimušā termoregulācijas traucējumi;			
• hipoglikēmija, dehidratācija jaundzimušajam;			
• specifiskās un nespecifiskās infekcijas jaundzimušajam;			
• dzemdību traumatisms jaundzimušajam;			
• iedzimtas anomālijas jaundzimušajam;			
• ģenētiskās patoloģijas jaundzimušajam;			
• kuņģa zarnu trakta traucējumi			
• patoloģiska CNS simptomātika;			
• bērns – liels gestācijas laikam;			
• bērns – mazs gestācijas laikam;			
• neiznests bērns,			
• pārņests bērns;			
• Varmācīgi ievainojumi jaundzimušajam;			
• pēkšņa zīdaiņa nāve;			
Iespējamo ginekoloģisku saslimšanu diagnostika un nepieciešamā ārstēšana komplikāciju novēršanai:			
• ovariāli menstruālā cikla traucējumi;			
• dzimumorgānu iekaisuma slimības;			
• vulvas, maksts, dzemdes kakla infekcijas un iekaisumi;			
• iegurņa muskuļu vājuma izraisītas problēmas (cistocēle, rektocēle, dzemdes noslīdējums);			
• labdabīgie dzimumorgānu audzēji;			
• ļaundabīgie dzimumorgānu audzēji;			
• pacientes ar neauglības problēmu;			

• dzimumorgānu traumatisma gadījumā;			
• Grūtnieču hepatoze, taukainā hepatoze;			
• grūtnieču dermatoze			
• akūti ginekoloģiski stāvokļi un diagnostiski neskaidri gadījumi;			
Iespējamo seksuāli transmisīvo slimību diagnostika un nepieciešamā ārstēšana komplikāciju novēršanai:			
• Bakteriālā vaginoze,			
• Hlamīdijas;			
• Gonoreja;			
• sifiliss;			
• Herpes;			
• Citomegalovīruss;			
• HIV; AIDS;			
Iespējamo ekstragenitālo traucējumu diagnostika un nepieciešamā ārstēšana komplikāciju novēršanai:			
• Alerģijas (nātrene, Kvinkes tūska, anafilaktiskais šoks);			
• Iedzimtas un iegūtas sirdskaites;			
• Arteriālā hipertenzija;			
• Vēnu varikoze (kāju, ārējo dzimumorgānu)			
• Anēmija;			
• Asins reces / teces traucējumi;			
• Bronhiālā astma;			
• Plaušu artērijās trombembolija;			
• Pielonefrīts;			
• Glomerulonefrīts;			
• Cukura diabēts;			
• Endokrīnie traucējumi (adipozitāte, ...);			
• Hepatīti;			
• Epilepsija;			
• Acu saslimšanas (miopija, ...);			
• Postraumatiskās paralīzes;			
• Psihiski traucējumi (bulimija, anoreksija, depresija, ..)			
• Infekcijas slimības – masaliņas, cūciņas, masalas,			
• Hemolītiskais streptokoks;			
• Tuberkuloze;			
• Toksoplazmoze;			
• Papillomas (genitālās kārpas);			
• sēnīšu infekcijas			
• Onkoloģiskās saslimšanas un grūtniecība;			
Diagnostisko, ārstniecisko un medicīniskās aprūpes manipulāciju tehnika			
Aprūpes process, tā posmi – novērtēšana, problēmu noteikšana, plānošana, realizācija, izvērtēšana			
Organisma termoregulācijas procesa nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma šķidrums balansa, elektrolītu un skābju / bāzu līdzsvara nodrošināšanas veidi un metodes			

Sāpju noteikšanas, mazināšanas un novēršanas veidi un metodes			
Organisma skābekļa un asins perfūzijas nodrošināšanas veidi un metodes			
Barības uzņemšanas, sagremošanas un uzsūkšanās procesu nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma eliminācijas procesu nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma ādas un asins veseluma nodrošināšanas veidi un metodes			
Organisma kustību un aktivitātes nodrošināšanas veidi un metodes			
Miega un atpūtas nodrošināšanas veidi un metodes			
Pacientu aprūpe pirmsoperācijas, operācijas un pēcoperācijas periodā, veidi un metodes			
Pacientu aprūpe infekciju riska samazināšanai un novēršanai			
Kardiopulmonālās reanimācijas indikācijas, patoloģisko stāvokļu attīstības mehānismi, taktika dažāda vecuma pacientiem un grūtniecēm			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem asistolijas un ventrikulu fibrillācijas gadījumā.			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem ar sāpēm krūtīs (stenokardija, miokarda infarkts, perikardīts u.c.).			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem ar akūtu elpas trūkumu (bronhiālās astmas lēkme, kardiālās astmas lēkme un plaušu tūska, plaušu artērijās trombembolija)			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem ar akūtām sāpēm vēderā (kungā čūlas perforācija, akūts pankreatīts, vēdera aortas atslāņošanās, apendicīts, peritonīts, u.c.)			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem komas gadījumā (traumatiska un netraumātiska cerebrāla koma, cukura diabēta komas, aknu un urēmiskā koma, alkohola un medikamentu izraisīta koma u.c.).			
Neatliekamā medicīniskā palīdzība jaundzimušajiem un zīdaiņiem kritiskās situācijās (krampji, elpas trūkums, hipovolēmijas gadījumā, saindēšanās u.c.).			
Katastrofu medicīna			
Veselības aizsardzības organizācija valstī, mātes un bērna veselības aizsardzības stāvoklis, statistika			
Normatīvie dokumenti, kas regulē veselības aprūpes iestāžu, tai skaitā vecmātes prakses darbību			
Higiēnas procedūru pamatojums, indikācijas, taktika			
Drošas vides nodrošināšanas paņēmieni			
Vadības principi, dzemdību palīdzības darba vadīšana			
Informācijas apstrādes organizēšana vecmātes praksē			
Dzemdību palīdzības darba kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanas principi			
Pacientu aprūpes darba dokumentēšanas principi			
Vecmātes prakses attīstību ietekmējošie faktori			
Ētika, ētikas principi vecmātes praksē			

Pedagoģija			
Pedagoģijas principi vecmātes praksē – pacientu apmācība			
Pētniecība, pētniecības principi vecmātes praksē			
Svešvaloda			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Antra Kupriša – sertificēta vecmāte; Latvijas vecmāšu asociācijas prezidente;
- Rudīte Brūvere – sertificēta vecmāte; Latvijas vecmāšu asociācijas valdes locekle;
- Kristīne Embure – Zapoļska – sertificēta vecmāte; Latvijas vecmāšu asociācijas valdes locekle;
- Aina Osīte –sertificēta vecmāte;
- Dace Dimitrijeva - sertificēta vecmāte; Latvijas vecmāšu asociācijas valdes locekle;
- Inese Ozoliņa – MPIC izglītības metodiķe.

Profesijas standarta eksperti:

- U. Kalniņš – Latvijas ārstu biedrības Sertifikācijas padomes priekšsēdētājs;
- Uldis Līkops – Veselības ministrijas valsts sekretārs.